

Adressaat: 1. Lääne-Nigula Vallavalitsus (75038598)
vv@laanenigula.ee

2. Lääne-Nigula Vallavolikogu
mikk.lohmus@laanenigula.ee

Avaldaja: Sihtasutus Läänemaa Põlisrahvas (90015382)
liinameta.kuuskman@gmail.com

Kuupäev: 5.mai 2023

AVALDUS

Lugupeetud Lääne-Nigula Vallavalitsus ja volikogu esimees hr Mikk Lõhmus,

Sihtasutuse Läänemaa Põlisrahvas (edaspidi nimetatud „SALP“) põhikirjaliseks tegutsemise eesmärgiks (punkt 1.3) on põlisrahva omakultuurialaste ettevõtmiste ja õiguste toetamine, põlisrahva püsijäämise tagamisele suunatud ettevõtmistele tingimuste loomine ning kohalike vastavasisuliste algatuste toetamine.

SALP avalduse koostamisel on aluseks Läänemaa põlisrahva läänlaste 10.01.2021 Enesemääramine Manifest ja läänlaste sellekohane pöördumine SALP poole Läänemaa põlisrahva huvide igakülgtsel esindamisel ja kaitsel (LISA 1).

SALP toetub eemärgi saavutamiseks mh põlisrahvaste kaitsmisele suunatud vastavasisulistele rahvusvahelistele dokumentidele

SALP,

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ning teisi Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) inimõigustealaseid lepinguid ja dokumente, eriti põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsiooni, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 07. septembril 2007,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 7. juunil 1989. aastal vastu võetud konventsiooni nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 21, 22 ja 47,
- võttes arvesse ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilist raamistikku, mille välisasjade nõukogu kiitis heaks 25. juunil 2012,
- võttes arvesse ÜRO 1998. aasta deklaratsiooni inimõiguste kaitsjate kohta,

- võttes arvesse Euroopa Liidu inimõiguste suuniseid, eriti ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta, ning demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendit (EIDHR),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte rikkumise juhtumite kohta,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 22. septembri 2014. aasta resolutsiooni 69/2, millega võeti vastu põlisrahvastele pühendatud 2014. aasta maailmakonverentsi lõppdokument,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 19. detsembri 2016. aasta resolutsiooni 71/178 põlisrahvaste õiguste kohta, eelkõige selle punkti 13,
- võttes arvesse põlisrahvaste õiguste ÜRO eriraportööri 8. augusti 2017. aasta aruannet ÜRO Inimõiguste Nõukogule,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu poolt 13. oktoobril 2015 loodud avatud valitsustevahelise töörühma tööd seoses talunike ja muude maapiirkondades töötavate inimeste õiguste deklaratsiooni koostamisega,
- võttes arvesse kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 25. septembril 2015,
- võttes arvesse 22. mail 1992 vastu võetud ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni,
- võttes arvesse Durvani kokkulepet ja tegevuskava, mis võeti vastu Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu maailma parkide teemalisel kongressil 2003. aastal,
- võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni vabatahtlikke suuniseid maaomandi, kalavarude ja metsade vastutustundliku majandamise kohta, mille ÜRO maailma toiduga kindlustatuse komitee kinnitas 11. mail 2012 ,
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile 2003. aastal vastu võetud metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust (FLEGT) käsitlevat ELi tegevuskava (COM(2003)0251) ning ELi ja partnerriikide vahel sõlmitud kahepoolseid metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust käsitlevaid vabatahtlikke partnerluslepinguid,
- võttes arvesse ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid ning ÜRO algatust Global Compact,
- võttes arvesse 28. septembril 2011 esitatud Maastrichti põhimõtteid, milles on selgitatud riikide eksterritoriaalseid kohustusi kehtiva rahvusvahelise õiguse alusel,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu 15. mai 2017. aasta järeltõlke põlisrahvaste kohta, – võttes arvesse Cotonou lepingus sisalduvaid inimõigusi käsitlevaid sätteid,

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Federica Mogherini avaldust rahvusvahelise maailma põlisrahvaste päeva puhul 9. augustil 2017. aastal,

– võttes arvesse 12. detsembri 2015. aasta Pariisi kliimakokkulepet,

Läänemaa (sh Lääne-Nigula valla territooriumil elava) põlisrahva õiguste eest seisjana eelnimetatud rahvusvaheliste konventsioonide, resolutsioonide, deklaratsioonide jms dokumentide tähenduses ning valitsusvälise keskkonnaorganisatsioonina keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 31 lg 1 tähenduses

p a l u b:

1. Kaasata SALP valitsusvälise keskkonnaorganisatsioonina ja Läänemaa põlisrahva esindusühinguna võimalikult varajases etapis menetlusosalisena piiritlemata õiguse üksik- või üldaktide eelnõude menetlemisse, mis omavad olulist keskkonnamõju Läänemaa territooriumil.
2. Teavitada SALP'i igast p-s 1 nimetatud piiritlemata õiguse üksik- või üldakti eelnõu menetlemise algusest võimalikult varajases etapis teatega e-posti aadressile liinameta.kuuskmann@gmail.com ühes kogu KeÜS §-s 28 nimetatud kohustusliku teabega või selle avaldamise koha äranäitamiseks.
3. Jätta Lääne-Nigula Vallavolikogul vastu võtmata otsuse eelnõu „Lääne-Nigula valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande vastuvõtmine.“¹, kuna see mh paljude teiste rahvusvahelise õiguse normide ja tavade vastaselt
- 3.1. ei tunnusta ja ei kaitse Läänemaa põlisrahva sotsiaalseid, kultuurilisi, usulisi ja vaimseid väärtusi ja tavasid ning ei võta nõuetekohaselt arvesse Läänemaa põlisrahva probleemide olemust, millega nad silmitsi seisavad nii rühmade kui ka üksikisikutena;
- 3.2. ei austa Läänemaa põlisrahva väärtuste ja tavade terviklikkust;
- 3.3. eirab eelnõu menetlemisel konsulteerimiskohustust asjakohaste menetluste kaudu ja eriti Läänemaa põlisrahva õigusi ja huve esindava SALP'i kaudu asjaomase Läänemaa põlisrahvaga, kui kaalutakse seadusandlikke või haldusmeetmeid, mis võivad Läänemaa põlisrahvast otseselt mõjutada;

¹<https://www.laenenigula.ee/documents/17893208/25328720/13.03.2023+Laane+Nigula+valla+eriplaneeringu+asukoha.pdf/3aa59c61-2ed9-4374-b2ea-9b3e704ccb8>

- 3.4. rikub Läänemaa põlisrahva õigust otsustada oma arenguprotsessi prioriteetide üle, kuna see mõjutab Läänemaa põlisrahva elu, veendumusi, institutsioone ja vaimset heaolu ning maad, mida nad asustavad või muul viisil kasutavad,

ning ei võimalda teostada kontrolli Läänemaa majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu üle.

3.5. ei võimalda Läänemaa põlisrahval osaleda riikliku ja piirkondliku arengu kavade ja programmide väljatöötamisel, rakendamisel ja hindamisel, mis võivad põlisrahvast otseselt mõjutada.

3.6. ei ole Läänemaa põlisrahvast kaasatud uuringute läbiviimisele, et hinnata kavandatud arendustegevuse sotsiaalset, vaimset, kultuurilist ja keskkonnamõju meile.

3.7. ei ole Läänemaa põlisrahvale tagatud koostöö võimalust meetmete rakendamiseks, et kaitsta ja säilitada meie territooriumil asuvat keskkonda.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Liina Meta Kuuskman
SALP juhatuse liige

Lisa 1 Läänlaste pöördumine SALP poole Läänemaa põlisrahva huvide igakülgseks esindamiseks ja kaitsmiseks

Lisa 1 Läänlaste pöördumine SALP poole Läänemaa põlisrahva huvide igakülgseks esindamiseks ja kaitsmiseks

Läänlaste pöördumine SALP poole Läänemaa põlisrahva huvide igakülgseks esindamiseks ja kaitsmiseks I

Lugupeetud SA Läänemaa põlisrahvas nõukogu ja juhatus

Meie, ennast 10.01 2021 Läänemaa põlisrahvana määranud läänlased volitame Teid esindama läänlasi igakülgse kaasabi saamiseks meie enesemääramises väljendatud seisukohtadest ja põlisrahvaste õiguste kaitseks rahvusvahelisel tasemel vastu võetud resolutsioonidest, konventsioonidest ja deklaratsioonidest lähtuvalt.

Läänemaa põlisrahva enesemääramine Manifest 10.01.2021

<https://laanemaa.eu/wp-content/uploads/2021/08/Laanlaste-enesemaaramine-1>.<https://laanemaa.eu/wp-content/uploads/2021/08/Laanlaste-enesemaaramine-2.jpg>

Euroopa parlamendi resolutsioon 03.07.2018

https://laanemaa.eu/wp-content/uploads/2021/10/TA-8-2018-0279_ET.pdf

07.06.1989 aasta Põlisrahvaste ja hõimurahvaste kaitse konventsioon ILO 169

https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:55:0::NO::P55_TYPE,P55_LANG,P55_DOCUMENT,P55_NODE:REV,en,C169,/Document

Põlisrahvaste ÜRO deklaratsioon 07.09.2007

https://laanemaa.eu/wp-content/uploads/2021/10/Polisrahvaste_deklaratsioon_EST.pdf

Meie esindamisel Kullamaa kihelkonda Ristile planeeritava tuulepargi küsimuses palume arvesse võtta meie eitavat seisukohta ja 18.01.2021a. Pöördumist Lääne-Nigula Vallavolikogu poole.

<https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm#sent/KtbxLrjhxgqSNsQVMvtlhfVgMpBvCLBTsV?projector=1&messagePartId=0.1>

05.05.2023

Läänemaa põlisrahva esindaja Kullamaa kihelkonnast

Lembit Tõns